

**IRKÇILIK VE HOŞGÖRÜSÜZLÜĞE KARŞI
AVRUPA KOMISYONU**

**1 NO.LU ECRI
GENEL POLİTİKA TAVSİYE KARARI :**

**IRKÇILIK, YABANCI DÜŞMANLIĞI,
ANTİSEMITİZM VE
HOŞGÖRÜSÜZLÜKLE MÜCADELE**

Strasbourg, 4 ekim 1996

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Web sitemizi ziyaret edin: www.coe.int/ecri

İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe karşı Avrupa Komisyonu,

Avrupa Konseyi'ne üye devletler Devlet ve Hükümet Başkanları'nın 8-9 Ekim 1993 tarihlerinde Viyana'da yaptıkları Zirve Toplantısı'nda kararlaştırılan Beyanname metnini hatırlayarak,

Söz konusu Beyanname çerçevesinde tesbit edilen, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye ilişkin hareket programında, üye Devletler'e yönelik tavsiyeler düzenlemeyi de içeren görev ve yetkilerle mücehhez İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe karşı Avrupa Komisyonu'nun kurulması için Bakanlar Komitesi'ne çağrıda bulunulduğunu hatırlayarak,

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye ilişkin 28 Haziran 1995 tarih 1275 sayılı Tavsiye Kararı'nda yer alan önerileri hatırd tutarak,

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlüğe karşı etkili bir şekilde mücadele etmek için, yaşamın her alanına yayılmış ve de birbirlerini tamamlayıcı ve sağlaştıırıcı nitelikteki çok çeşitli tedbirlerle somutlaşacak olan, bütünlük ve süreklilik arzeden bir yaklaşımın gerekli olduğuna kanaat getirmiş olarak,

Üye Devletler arasında sosyal, ekonomik ve hukuksal açılardan farklılıklar bulunduğunu ve de bu alanda söz konusu farklılıkları yansıtacak nitelikte çalışmalar yapılması gerektiğini kabul ederek,

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadele açısından salt hukuki tedbirlerin yeterli olmadığını ve fakat hukuki tedbirlerin yine de son derece önemli olduğunun ve de konu ile ilgili yürürlükteki hukuki mevzuatın uygulanmamasının ırkçılık ve hoşgörüsüzlüğe karşı alınan tedbirler bütünüünün itibarını zedeleyeceğinin farkında olarak,

Eğitimsel çalışmalar ile diğer alanlardaki çalışmalara dayalı önleyici nitelikteki orta ve uzun dönem stratejilerin, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlüğün muhtelif şekillerde tezahür etmesini engellemek açısından son derece önemli olduğunu hatırlayarak ve bu meyanda, bilhassa tarih öğretimi konusunda olmak üzere Avrupa Konseyi bünyesinde yapılan girişimleri, aynı zamanda, Avrupa Konseyi'nin, bilhassa göç bağlamında olmak üzere, öğretmenlerin "kültürlerarası" bir anlayışla eğitim konusunda formasyonlarına ilişkin (84)18 sayılı Tavsiye Kararı ile okullarda insan hakları eğitim ve öğretimine ilişkin R (85)7 sayılı Tavsiye Kararını desteklediğini belirterek,

Medyanın bir hoşgörü ve karşılıklı anlayış kültürü yönünde aktif olarak katkıda bulunabileceğini kabul ederek,

Bu ilk genel politika tavsiye kararında, uluslararası düzeyde gösterilen diğer çabalara ilaveten, bilhassa önem taşıyan sınırlı sayıdaki alanda somut ve belirli tedbirler önermek suretiyle üye devletlere ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle etkili bir şekilde mücadele etmeleri konusunda yardımcı olmayı dileyerek,

aşağıda yazılı hususları üye devletlerin hükümetlerine tavsiye eder :

A. HUKUKİ MEVZUAT, YASALARIN UYGULANMASI VE HUKUK YOLLARI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

- Devletin, herkese eşit muamelede bulunulması ve ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadele edilmesi ilkelerine bağlılığının, iç hukuktaki yasalar hiyerarşisine göre üst düzeyde yer alan bir hukuki mevzuat kapsamında (örneğin Anayasa'da ya da bir temel hukuk metninde) bulunmasını temin etmek;
- Ek listede belirtilen ilgili uluslararası belgeleri imzalamak ve onaylamak;
- Ceza hukuku, medeni hukuk ve idari hukuka ilişkin iç hukuk kurallarının ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlüğe doğrudan doğruya ve açık bir şekilde karşı çıkmasını temin etmek; bu meyanda, söz konusu hukuk kurallarının, ezcümle, aşağıdaki kuralları içermesini temin etmek:
  - iş ve çalışma hayatında ve topluma mal ve hizmet tedarikinde ayrımcılığın hukuka aykırı olduğu;
  - ırkçı ve yabancı düşmanı fiillerin şiddetle cezalandırılması, örneğin:
    - ırkçı veya yabancı düşmanlığı niteliği taşıyan genel suçların müstakil suçlar olarak düzenlenmesi;
    - failin ırkçı veya yabancı düşmanı niteliği taşıyan saikinin ayrıca dikkate alınmasının temin edilmesi;
  - ırkçı veya yabancı düşmanlığı niteliği taşıyan suçların re'sen kovuşturulabilmesi;
- Devletlerin ilgili uluslararası belgeler tahtında ve bilhassa Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. ve 11. maddeleri doğrultusunda üstlendikleri yükümlülöklere uygun olarak,

ırksal, etnik, milli ya da dinsel topluluklara ya da bu tür topluluklara ait olmalarından dolayı bunların üyelerine karşı [toplumu], kin, ayrımcılık ya da şiddet kullanmaya tahrik eden sözlü, yazılı, görsel-işitsel ifadeler ile elektronik medya araçları da dahil olmak üzere diğer ifade araçları kullanılmak suretiyle açıklanan ifadelerin hukuksal açıdan bir suç olarak tasnif edilmesi ve bu suçun söz konusu malzemenin üretilmesi, dağıtılması ve dağıtım amacıyla istiflenmesi hususlarını da kapsaması;

- Yukarıda belirtilen uluslararası yükümlülükler doğrultusunda, ırkçı örgütlerle mücadele etmek amacıyla, bu tür örgütlerin azınlık topluluklarının insan haklarına yönelik bir tehdit oluşturabileceği hususu gözönüne alınarak, gerektiğinde hukuki tedbirler de dahil olmak üzere ilgili tedbirleri almak (ırkçılıkla mücadeleye katkıda bulunacağı mütalaa edilen hallerde bu tür örgütlerin yasaklanması da bu tedbirlere dahildir);
- Kamuoyunu ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye ilişkin hukuki mevzuat hakkında bilinçlendirmek;
- İrkçı ya da yabancı düşmanı niteliği taşıyan suçların kovuşturulmasına ileri derecede öncelik verilmesini ve bu kovuşturmaların dinamik olarak ve tutarlı bir şekilde yapılmasını temin etmek;
- İrkçı ya da yabancı düşmanı niteliği taşıyıp da polise ihbar edilen suçların sayısı ile kovuşturmaya konu olan bu tür suçların sayısını, kovuşturma yapılmayan hallerde bunun nedenlerini, kovuşturma yapılan hallerde ise kovuşturma sonuçlarını gösteren kesin veri ve istatistiklerin toplanarak yayımlanmasını temin etmek;
- Ceza hukuku ya da medeni veya idari hukuk çerçevesinde, ayrımcılıktan mağdur olan kişiler tarafından kullanılacak, maddi ya da diğer bir tazminat ödenmesini teminat altına alan yeterli hukuki yolların bulunmasını temin etmek;
- Ayrımcılıktan mağdur olan kişilerin hukuki yolları kullanırken yeterli adli yardımdan yararlanabilmesini mümkün kılmak;
- Hukuki yolların mevcudiyeti ve bu hukuki yollara başvurabilme imkanları hakkında bilgi temin etmek.

B. BAZI ALANLARDAKI POLİTİKALARA İLİŞKİN HUSUSLAR

- İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlüğe karşı mücadeleyi güçlü kılmak amacıyla eğitim ve haber iletişim alanlarında tedbirler almak;
- Kültürel çeşitliliğin topluma getirdiği zenginlik konusundaki bilinci arttıran politikalar izlemek;
- Yerel, yöresel ve ülkesel düzeydeki ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlüğün niteliği, nedenleri ve ortaya çıkışları ile ilgili araştırmalar yapmak;
- Okul ders programlarının (örneğin tarih dersinin), kültürel çeşitliliğin takdir edilmesini geliştirecek bir şekilde düzenlenmesini temin etmek;
- İşe alma ve terfi konularında sorumlu kişiler, halkla doğrudan temasta bulunan kişiler ve de organizasyonda çalışanların ayrımcılık karşıtı standart ve politikalar ile fırsat eşitliği konusundaki standart ve politikalara uygun olarak davranmasını temin etmekle yükümlü olan kişiler için, kültürel duyarlılığı, önyargılarla ilgili bilinçlenmeyi ve ayrımcılığın hukuki boyutları konusundaki bilgiyi arttırmaya yönelik eğitim kursları açmak ve desteklemek;

- Bu eğitimi, özellikle, polis mensupları, ceza hukukuna ilişkin adli birimlerde görev yapan personel, cezaevi personeli, yabancılar ve de bilhassa sığınanlar ve sığınma talebinde bulunanlarla ilgili olarak görev yapan personele yönelik olarak başlatmak ve sürdürmek;
- Kamu görevlilerini, kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda hoşgörünün geliştirilmesine olan önemi gözönünde bulundurmaları konusunda teşvik etmek;
- Polisin, toplumun tüm üyelerine eşit davranmasını ve her türlü ırkçı, yabancı düşmanı, antisemitik ya da hoşgörü dışı davranıştan kaçınmasını temin etmek;
- Polis ile azınlık topluluklar arasında resmi ve gayri resmi diyalog sistemleri geliştirmek ve polis ile azınlık topluluklar arasındaki olaylar ile ihtilaf konularının bağımsız bir şekilde araştırılmasına yönelik bir mekanizma bulunmasını temin etmek;
- Başta polis ve tali kuruluşları olmak üzere kamu hizmetlerinin tüm kademelerinde azınlık topluluklara mensup kişilerin istihdam edilmesini teşvik etmek;
- Kamu hizmetleri ile sağlık, eğitim hizmetleri ve sosyal hizmetler gibi kamusal nitelik taşıyan hizmetlerin, toplum üyeleri arasında hiçbir ayırım gözetemeyecek şekilde herkese açık olmasını temin etmek;
- Bu hizmetlerden yararlanma hakkı olan tüm grupların söz konusu hizmetlerden fiilen eşit olarak yararlanabilmelerini temin etmeye yönelik çalışmalar yapmak (örneğin hedef kitlelere yönelik bilgi temin etmek);
- Azınlık topluluklara mensup kişilerin iş piyasasına girmelerine yardımcı olmaya yönelik özel eğitim düzenlemeleri bulunmasını temin etmek suretiyle gerçek bir fırsat eşitliğini teşvik etmek ve geliştirmek;
- Konutlaştırma alanında gerek devlet sektörü gerekse de özel sektör konutları ile ilgili ayrımcı uygulamalar ve engeller ile dışlayıcı mekanizmalar hakkında araştırmalar başlatmak;
- Devlet sektörü konutlarının, önceden açıklanmış ve de haklılığı savunulabilir kriterlere göre, başka bir deyişle, konutlardan istifade etme hakkı olan herkesin, etnik kökene bakılmaksızın, eşit olarak yararlanabileceği şekilde tahsis edilmesini temin etmek;
- Sağlıklı veriler bulunmadığı takdirde söz konusu alanlarda politikalar geliştirmek ve etkin bir şekilde uygulamak zorluk arzedeceğinden, uygun durum ve zamanlarda, verilerin korunması ile özel hayatın korunmasına ilişkin Avrupa yasaları, yönetmelikleri ve tavsiye kararlarına uyulmak kaydıyla, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükten bilhassa mağdur olabilecek toplulukların durumlarının ve karşılaştıkları olayların değerlendirilmesini sağlamaya yönelik veriler toplamak.

EK

İlgili Uluslararası Belgelerin Listesi

- İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesi (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) (1950) ve bu Sözleşme'ye ek protokoller
- Mültecilerin Statüsüne ilişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (1951)
- Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Çalışma ve Meslek Bakımından Ayrımcılığa İlişkin Sözleşmesi (1958)
- Avrupa Sosyal Güvenlik Şartı (1961) ve bu Şart'a ek protokoller
- Eğitimde Ayrımcılığa Karşı UNESCO Sözleşmesi (1960)
- Her Türlü Irk Ayrımcılığının Kaldırılması hakkında Uluslararası Sözleşme (1965)
- Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1966)
- Medeni ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1966) ve bu Sözleşmeye ilişkin birinci Ek Protokol
- Bölge veya Azınlık Dilleri hakkında Avrupa Şartı (1992)
- Milli Azınlıkların Korunması için Çerçeve Sözleşme (1995)

